

Mental retardering

Jens Lund
Overlæge dr.med.
Region Nordjylland

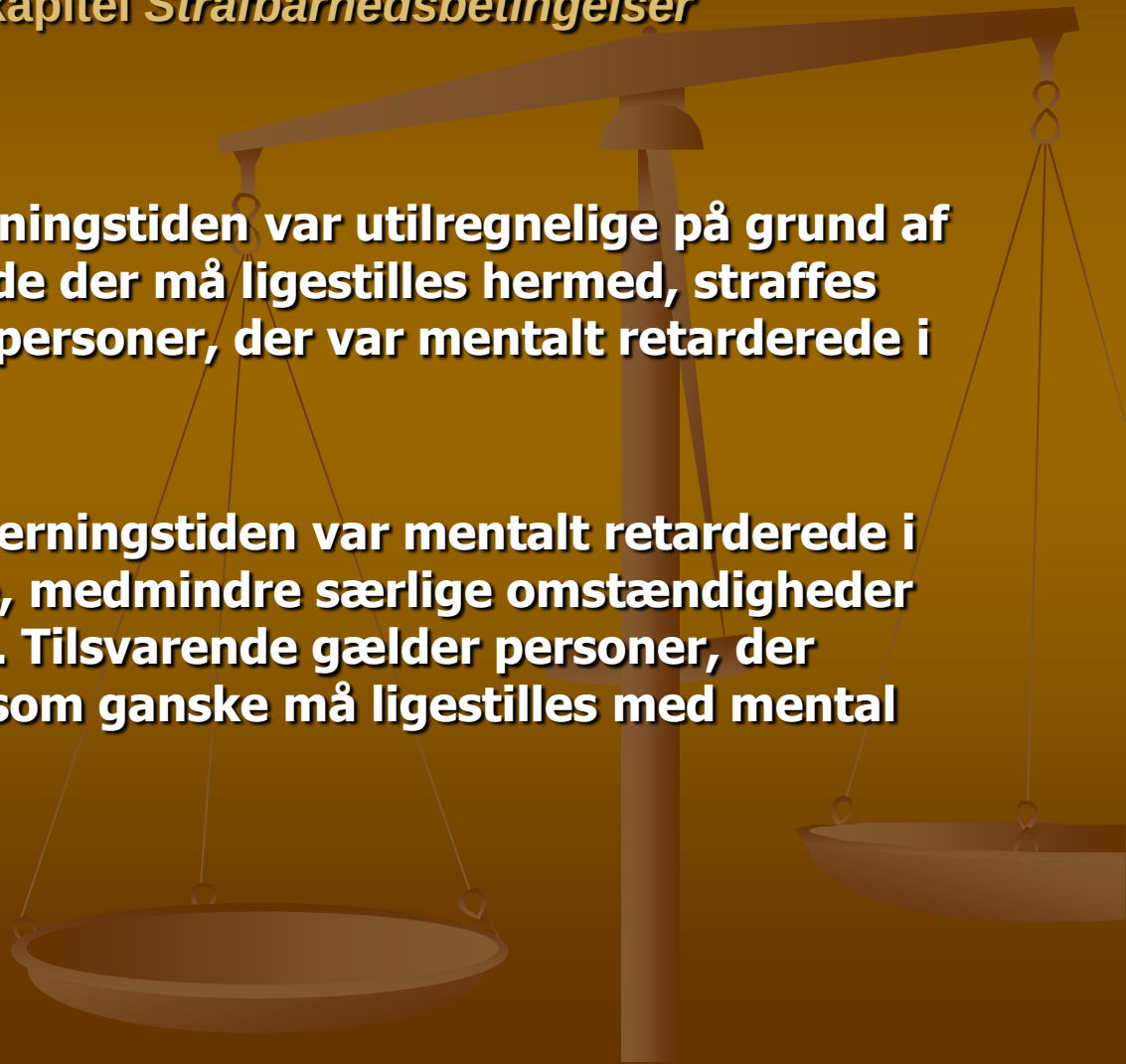
Oktober 2014

Lovgrundlag

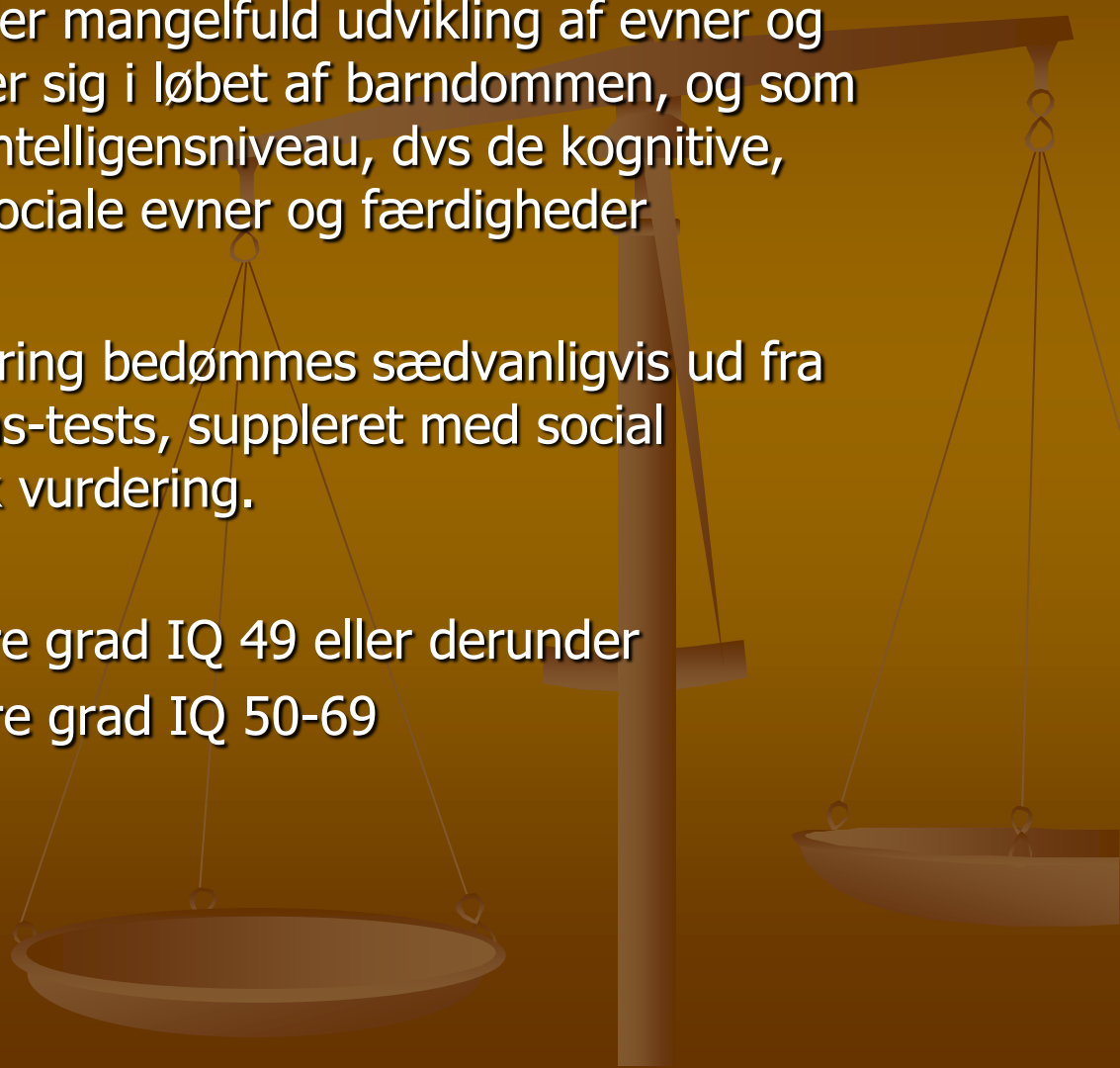
Straffeloven, 3. kapitel *Strafbarhedsbetingelser*

- **§ 16.** Personer der på gerningstiden var utilregnelige på grund af sindssygdom eller tilstande der må ligestilles hermed, straffes ikke. Tilsvarende gælder personer, der var mentalt retarderede i højere grad. -
- **Stk. 2.** Personer, der på gerningstiden var mentalt retarderede i lettere grad, straffes ikke, medmindre særlige omstændigheder taler for at pålægge straf. Tilsvarende gælder personer, der befandt sig i en tilstand, som ganske må ligestilles med mental retardering.

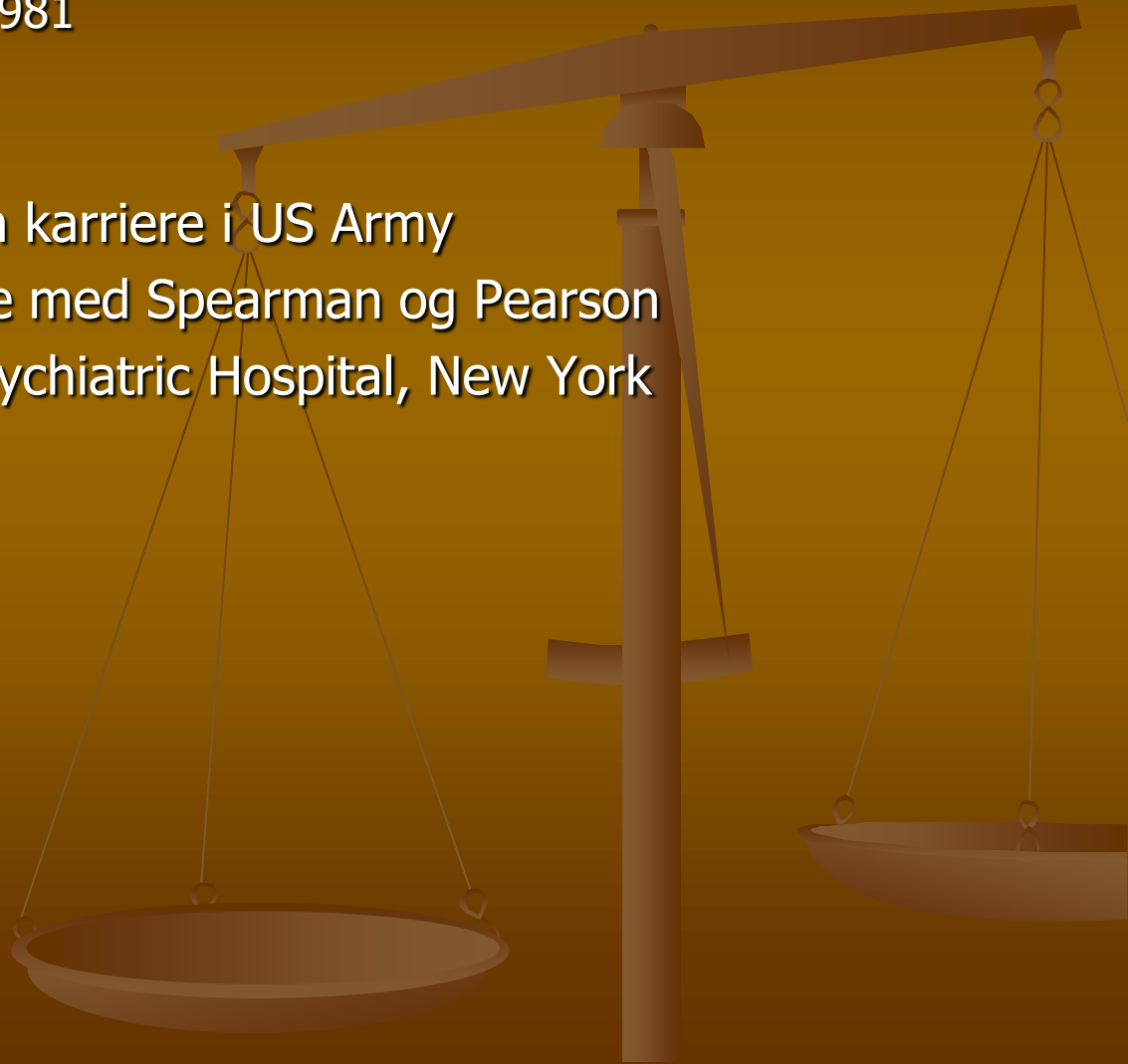
Mental retardering WHO ICD 10 – kapitel 7

- En tilstand af forsinket eller mangelfuld udvikling af evner og funktionsniveau, som viser sig i løbet af barndommen, og som bidrager til det samlede intelligensniveau, dvs de kognitive, sproglige, motoriske og sociale evner og færdigheder.
- Graden af mental retardering bedømmes sædvanligvis ud fra standardiserede intelligens-tests, suppleret med social tilpasningsskala og klinisk vurdering.
- Mental retardering i højere grad IQ 49 eller derunder
- Mental retardering i lettere grad IQ 50-69

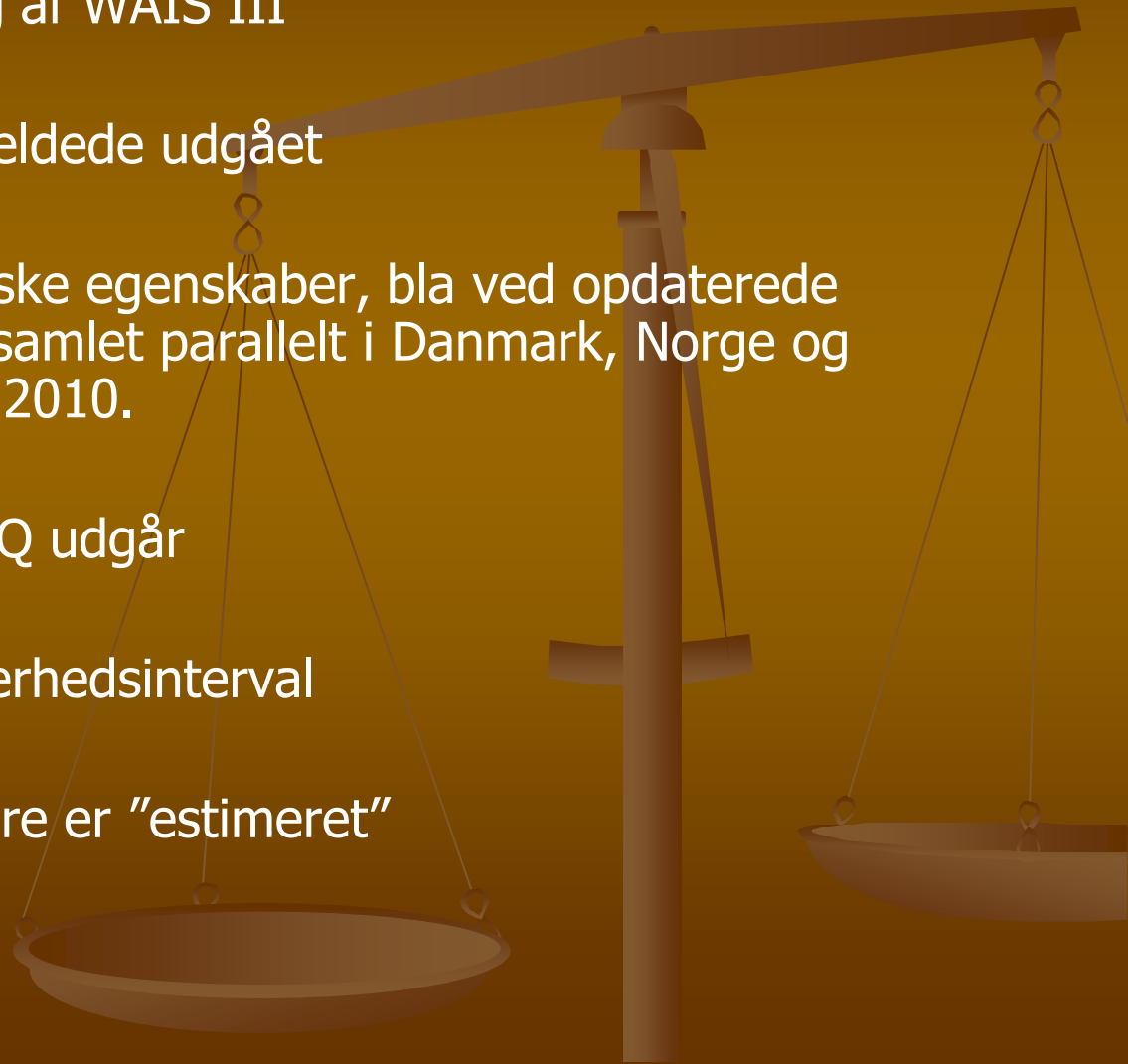
Intelligenstest = WAIS

- **David Wechsler** 1896-1981
- Psykolog 1917, starter sin karriere i US Army
- London 1920, samarbejde med Spearman og Pearson
- Chefpsykolog Bellevue Psychiatric Hospital, New York

WAIS IV

- Omfattende bearbejdning af WAIS III
- Nye delprøver tilført, forældede udgået
- Forbedring af psykometriske egenskaber, bla ved opdaterede skandinavisk normer, indsamlet parallelt i Danmark, Norge og Sverige i løbet af februar 2010.
- Verbal- og performance IQ udgår
- Total skalascore 5% sikkerhedsinterval
- Pas på hvis total skalascore er "estimeret"

WAIS IV opgørelsen

- Total IQ
- Sproglig forståelse IQ
- Perceptuel organisering IQ
- Arbejdshukommelse IQ
- Forarbejdningshastighed IQ
- Meddeles med 95% konfidensinterval

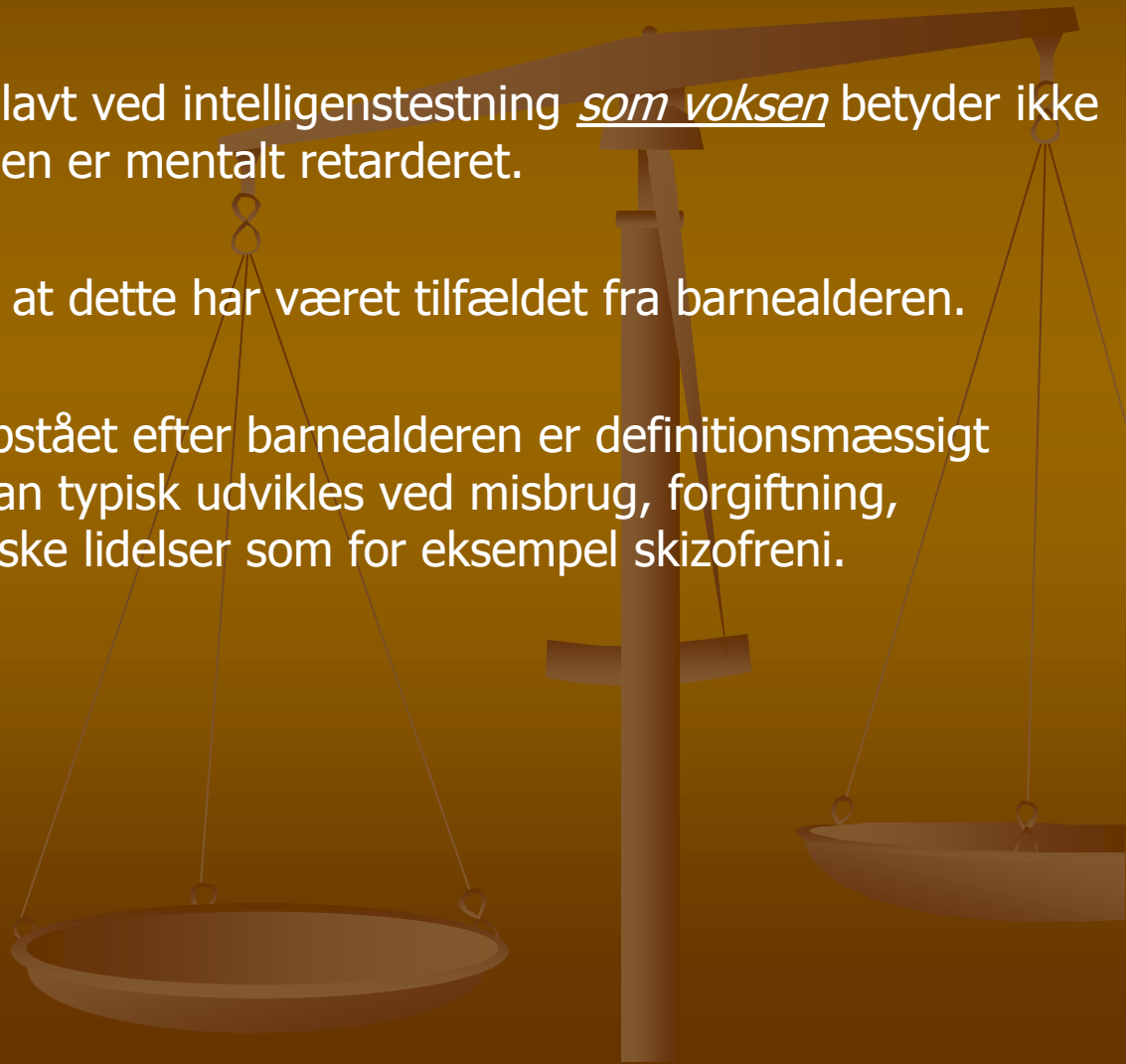
Er observanden mentalt retarderet ?

Anbefalinger

- Vælg en trænet psykolog !
- Psykologen tester med WAIS 4 , og meddeler "de 5 IQér" med 5% sikkerhedsgrenser.
- Psykologen beskriver detaljeret observandens forudsætninger, adfærd og motivation ved testens gennemførelse.
- Skaf collaterale oplysninger, helst både skriftlige og mundtlige.
- Beskriv detaljeret og med konkrete eksempler observandens funktionsniveau ved læsning/skrivning, talforståelse, samt evne til at administrere egen tilværelse (dvs penge, mad, vask, tøj køb, bolig etc). Omtanke, planlægning og generel viden.
- Beskrivelse af funktion i barne/ungdomsårene.
- Afgørelsen af om personen er omfattet af § 16, stk. 2, sker ud fra en samlet vurdering af resultatet af intelligens testning, indhentede oplysninger og klinisk undersøgelse. De faktorer der indgår i vurderingen beskrives i erklæringen.

Mental retardering ?

- At en observand scorer lavt ved intelligenstestning som voksen betyder ikke nødvendigvis, at personen er mentalt retarderet.
- Det skal dokumenteres, at dette har været tilfældet fra barnealderen.
- Intellektuel reduktion opstået efter barnealderen er definitionsmæssigt udtryk for demens og kan typisk udvikles ved misbrug, forgiftning, kranietraumer, og psykiske lidelser som for eksempel skizofreni.

Særforanstaltninger efter § 68

1 Dom til anbringelse i sikret afdeling (2)

2 Dom til anbringelse i institution, og mulighed for anbr. i sikret afd. (9)

3 Dom til anbringelse i institution (11)

4 Tilsyn med mulighed for anbringelse (61)

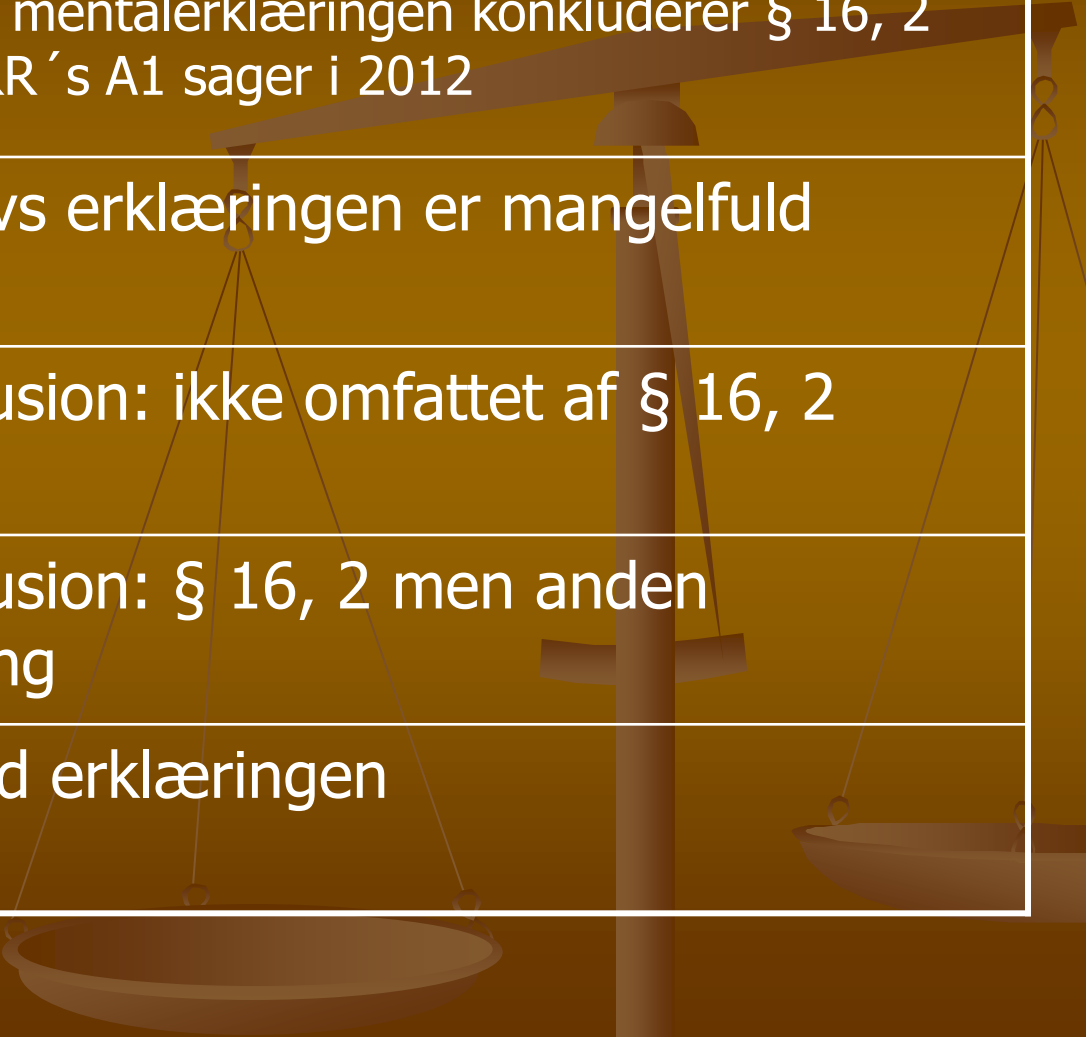
5 Tilsyn uden mulighed for anbringelse (28)

Tal i parentes er domme 2013 opgjort af Justitsministeriets Forskningskontor

Antallet af årlige domme er steget fra 46 i 2001 til 111 i 2013

Ca 500 mentalt retarderede har i dag en særforanstaltning

RR 309 A1 sager 2012

63	A1 sager hvor mentalerklæringen konkluderer § 16, 2 dvs 20 % af RR 's A1 sager i 2012
13 (20%)	"Ommer" dvs erklæringen er mangelfuld
15 (24%)	RR 's konklusion: ikke omfattet af § 16, 2
21 (33%)	RR 's konklusion: § 16, 2 men anden foranstaltning
27 (43%)	RR enig med erklæringen

Problemområder

- Afgrænsning § 16, 2
- Samråd
- Ophold i institution
- Recidivforebyggelse

